

MEMÒRIA HISTÒRICA

Les Jornades dels Maquis abordaran la Llei de fugues, un pretext per a assassinar detinguts a finals dels 40

S'organitzen a la Poble de Benifassà i enguany serà la quarta edició, els dies 1 i 2 de juny.

A més de ponències i presentacions literàries, se retrà homenatge a dos caiguts entre l'Ebre i el Sénia.

La Poble de Benifassà Redacció

Este cap de setmana, els dies 1 i 2 de juny, se celebraran a la Poble de Benifassà les quartes Jornades dels Maquis, que han passat a tindre un caràcter bianual i estan impulsades per l'historiador d'Alcanar Joan Baptista Beltran amb la col·laboració de diferents ajuntaments i entitats.

Un dels plats forts de la primera jornada serà la intervenció del doctor en Història Contemporània Arnau Fernández, procedent de Granada i que ja se centrarà en la Llei de fugues, l'eix de les jornades d'enguany. La Llei de fugues era un procediment tradicional i expeditiu, extrajudicial, emprat pel franquisme per a lluitar contra els maquis -guerrillers que combatien el règim- i els seus col·laboradors: consistia a disparar i matar un detingut amb el pretext que pretenia escapar-se.

També hi haurà una conferència de l'historiador de Castelló+, expert

en els maquis i autor de diferents llibres sobre la matèria, Raül González Devís, sobre la Llei de fugues a l'interior del País Valencià.

Una taula redona amb la participació de familiars de morts en aplicació de la Llei de fugues; la presentació del llibre *Entre gossos i llops*, de Ramon Torres; l'actuació musical del grup Aiguacalera, que interpretaran una cançó sobre La Pastora, i la projecció del documental *508 dies*, produït per l'Amical d'Antics Guerrillers de Catalunya, ardoniran una primera jornada intensa.

Diumenge, serà el torn de la recuperació de la memòria dels maquis a la Catalunya nord-oriental, a càrrec de Joan Boada, vicepresident de l'Amical d'Antics Guerrillers, i la presentació del llibre *La petjada d'El Rubio*, l'últim company de la Pastora, del periodista i director d'esta publicació Òscar Meseguer, que se centra en el protagonisme del guerriller Francisco Serrano, les restes del qual se van ex-



Les dos víctimes de la Llei de fugues, Bautista Lluch i Vicent Pla.

humar al cementiri dels Reguers l'any 2021 i van ser retornades a la seua família. Després de la cloenda, se visitaran diferents indrets significatius i, en concret, el cementiri de la Poble, on estan soterrats guerrillers i víctimes del franquisme, com ara dos de les tres víctimes de la Llei de fugues a la Tinença: Bautista Lluch Pruñoosa, natural de la Poble, i Vicent Pla Vilalta, de Sant Rafel del Riu, innocents que van morir en aplicació d'esta Llei el 12 d'octubre de 1949, al lloc conegut com l'Albardó de la carretera que unia la Poble de Benifassà amb el Boixar. El crim d'estat se va produir com a represàlia per l'atemptat del sector 23è contra el guàrdia civil de

Rosell José Luis Vinuesa. La historiografia situa com a autor dels trets que van matar Vinuesa al maqui José González Rubén, que més tard també moriria a mans de l'institut armat. Per a recordar Lluch i Pla, se farà una ofrena floral en què participaran familiars seus. També es col·locarà una placa al lloc on van ser abatuts, a l'Albardó.

ELS MAQUIS A LA TINENÇA I A LES TERRES DE L'EBRE

La Tinença de Benifassà, entre els anys 1946 i 1952, va ser un dels escenaris on actuaren els maquis. Eren els integrants de l'anomenada Agrupació Guerrillera de Llevant i Aragó -AGLA-,

una agrupació armada impulsada pel Partit Comunista d'Espanya que pretenia enderrocar la dictadura de Franco. Dividida en quatre sectors (o unitats militars), la Tinença va ser l'espai d'assentament i d'acció del sector 23è de l'AGLA, que també va actuar per les Terres de l'Ebre i on acabaria enrolat entre altres el mític Florencio Pla Meseguer, la Pastora.

L'augment de les accions guerrilleres i l'articulació de les agrupacions va activar l'estat d'alerta i els esforços del règim franquista per a liquidar-les. Així, se van incrementar dotacions i recursos de la Guàrdia Civil i des de 1947 se van intensificar i brutalitzar les formes i els mètodes, sobretot a partir de la designació del governador Manuel Pizarro Cenjor com a cap de la 5a Zona Especial de la Guàrdia Civil a l'estiu de 1947. Esta contraofensiva reaccionària va castigar els maquis i els seus connivents i va ser un dels factors determinants de l'extermini de l'AGLA i de centenars d'enllaços i punts de suport.

Se va ordenar l'evacuació de masies, la formació de contrapartides -guàrdies disfressats de guerrillers per a intentar enxampar els col·laboracionistes- i la pràctica sistemàtica de la Llei de fugues.